

**ANALIZA TEHNICILOR PICTURALE ÎN CONTEXTUL PICTURII DE
PLEIN-AIR**

**ANALYSIS OF PAINTING TECHNIQUES IN THE CONTEXT OF PLEIN-AIR
PAINTING**

ION JABINSCHI³⁷,
doctorand, lector universitar,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

<https://orcid.org/0000-0002-4265-5908>

CZU 75.022.81

DOI <https://doi.org/10.55383/ca2026.19>

Studiul de față investighează fundamentele tehnice și expresive ale picturii en plein-air, focusându-se pe analiza comparativă a trei medii distincte: uleiul, pastelul și acuarela. Cercetarea demonstrează că

³⁷ E-mail: ion.jabinschi@amtap.md ionjabinschi78@gmail.com

aceste tehnici nu constituie doar instrumente de reprezentare a genurilor clasice (peisaj, portret, natură statică), ci reprezintă piloni esențiali în autodezvoltarea profesională și în perfecționarea metodologiei didactice de specialitate. Rezultatele cercetării indică faptul că o cunoaștere aprofundată a proprietăților materiale ale acestor tehnici optimizează procesul decizional în soluționarea problemelor compoziționale complexe, facilitând o adaptare rapidă la variabilele de lumină și atmosferă specifice studiului în natură.

Cuvinte-cheie: *plein-air, pictură, tehnică, ulei, pastel, acuarelă, imagine artistică, artist plastic*

The present study investigates the technical and expressive foundations of en plein-air painting, focusing on the comparative analysis of three distinct media: oil, pastel and watercolor. The research demonstrates that these techniques are not only tools for representing classical genres (landscape, portrait, still life), but also represent essential pillars in professional self-development and in improving the specialized teaching methodology. The research results indicate that a thorough knowledge of the material properties of these techniques optimizes the decision-making process in solving complex compositional problems, facilitating a rapid adaptation to the light and atmospheric variables specific to nature study.

Keywords: *plein-air, painting, technique, oil, pastel, watercolor, artistic image, plastic artist*

Introducere

În prezent, tema cercetată de noi, studiul în plein-air (pictura în aer liber), îi preocupă pe majoritatea artiștilor din domeniul artelor plastice, care reprezintă o metodă formativă crucială în cadrul educației artistico-plastice, fiind indispensabilă pentru direcționarea conștiinței studentului către atingerea unui grad superior de conștientizare și manifestare în autodeterminarea profesională, care susține, totodată, și dezvoltarea unor înalte idealuri de viață artistico-estetică și socială.

Reprezentarea naturii prin prisma propriei viziuni asigură atingerea potențialului maxim al studenților în ceea ce privește gustul estetic și capacitățile artistice de a crea, prin pictură, o imagine artistică. Actualitatea creării și tratării imaginilor artistice realizate în plein-air (a picturii propriu-zise,) a fost și este mereu în vogă, subliniind rolul său central în aprofundarea cunoașterii vizuale, cultivarea sensibilității estetice și conturarea viziunii artistice individuale în strânsă corelație cu mediul socio-cultural. Plein-airul, având drept obiectiv și studierea tradițiilor, cercetarea unor noi zone vizual-artistice de explorare și experimentare, adaptate creativ la/cu posibilitățile plastice oferite de tehnicile picturale, ajută la dezvoltarea profesională în domeniul artelor vizuale.

Imaginea artistică, în contextul artei, poate fi asemănată cu o calitate ce atrage și încântă privirea, fiind deopotrivă un lux vizual, care oferă o punte de legătură dintre artist și privitor (receptorul de artă). Așadar, pictura excelează în a crea această interacțiune datorită flexibilității și profunzimii sale unice, iar prin practicarea practicii de pictură în plein-air se optimizează valorificarea diversității tehnicilor și tehnologiilor picturale. Pentru executarea lucrărilor în/la plein-air nu este necesară o tehnică anume stabilită, fiecare pictor poate folosi un procedeu de lucru individual, după temperamentul și îndemânarea proprie, în funcție de subiect. De altfel, în

pictură, tehnica nu trebuie considerată un scop în sine, procedeele/tehnice urmând să ducă la o execuție artistică valoroasă, la durabilitate și, în final, la exprimarea cât mai clară a unei imagini sau subiect.

Tehnici întrebuițate la realizarea picturii în plein-air

Cele mai folosite tehnici de pictură sunt clasificate, în special, în funcție de materialele utilizate. Este vorba de culori (în care contează modul de diluție³⁸ al pigmentilor și modalitatea de fixare pe suport), instrumente și suportul folosit. Iar tehnicile de pictură folosite de bază (și cele preferate personal) sunt: uleiul, acuarela și pastelul [1], cu o diversitate de abordare a genurilor precum peisaj, portret, natură statică etc. Pentru a identifica și a valorifica tehnica de realizare a picturii este necesar de a identifica scopul, care va depinde de modul de manifestare directă, vizibilă față de natură, precum: observarea și analiza activității, pe care dorim să o întreprindem și care necesită recurgerea la o anumită tehnică, cu care vom putea rezolva o anumită problematică sau situație cu caracter tehnic și tehnologic de reprezentare.

Pictura în ulei: această tehnică este ideală pentru peisaje atât arhitecturale cât și pentru arta abstractă. Folosind un cuțit de paletă, ca instrument de lucru care poate înlocui pensulele, putem imita structura diferitor materiale, dând posibilitatea obținerii iluziei unei texturi tridimensionale pe suprafață plană. Prin atingerea fină a lamei cuțitului de paletă sau prin răzuirea stratului de vopsea, cu ajutorul vârfului cuțitului de paletă, gravând suprafața picturală, obținem imitarea diferitor materiale precum textura copacilor, a lemnului sau a ierbii (*Imaginea 1*). Iar prin mișcări rapide ale cuțitului de paletă și aplicarea grosolană a petei de culoare, obținem texturi care formează factură reliefată ce iese în afara pânzei, renunțând astfel la tratarea clasică a picturii. Aceste tratări tridimensionale creează un efect deosebit și original lucrărilor și permit experimentări tehnologice la rezolvarea diverselor probleme de creație, apărute pe parcursul studiului din plein-air, în redarea mediului înconjurător și obținerea diferitor efecte picturale, care influențează și potențialul de a lua decizii corecte în/la selectarea formatului, pentru obținerea unor lucrări artistice valoroase, care să satisfacă starea afectiv-impresionată produsă de mediul înconjurător asupra creatorului aflat în plein-air (*Imaginile 2-3, 11*). Iar pentru accentuarea efectelor dorite artiștii plastici pot reveni la finisează lucrărilor create în plein-air „alla prima”, în același loc sau în studioul de creație, după ce culorile se usucă. Folosirea cuțitului de paletă la realizarea picturii în ulei oferă libertatea de a lucra într-un mod spontan și autentic, păstrând luminozitatea și valoarea culorilor, prin observarea directă a

³⁸ Diluție – aportul dintre o cantitate de soluție și cantitatea de substanță dizolvată în aceasta [online]. <https://dexonline.ro/definitie/dilu%C8%9Bie>.

subiectului și capacitatea artistului plastic de a aborda în mod diferit și inegal tratarea suprafeței picturale, în funcție de timp – spațiu – modalitate – finalitate proprie (*Imaginea 3*).

Imaginea 1. Ion Jabinski,
În așteptare, ulei pe pânză,
60x40, 2025

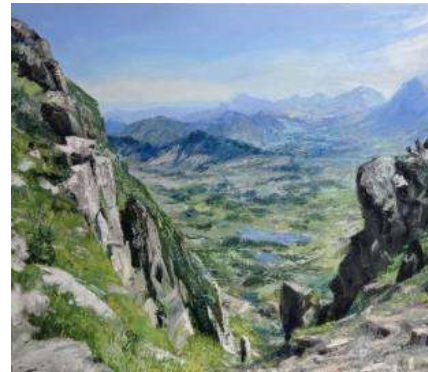
Sursa: poză Ion Jabinski,
arhiva personală, 2025

Imaginea 2. Ion
Jabinski, proces de lucru în
plein-air, 2022

Sursa: poză Ion
Jabinski, arhiva personală,
2022

Imaginea 3. Ion Jabinski, *Munții
Retezat*, ulei pe pânză, 80x100 cm, 2025

Sursa: poză Ion Jabinski, arhiva
personală, 2025

Rezultatele cercetării indică faptul că odată cu apariția tuburilor cu vopsea de ulei și acril în comerț și invenția „șevaletului cutie”, cunoscut în mod obișnuit ca „șevaletul cutie francez” sau „șevaletul de câmp”, extrem de portabil, cu picioare telescopice și cutie pentru păstrarea culorilor și pensulelor, cu paletă pentru amestecul culorilor încorporată, la începutul anilor 1800 a ușurat mult ieșirea în natură. Produse și astăzi, rămân o alegere incontestabilă a artiștilor plastici, permițând realizarea picturii în plein-air să devină mai viabilă (*Imaginea 2*).

Pictura în pastel, în ciuda popularității sale destul de scăzute astăzi, are calități care o fac inconfundabilă și de neînlocuit. Cu toate că în această tehnică culorile nu se amestecă între ele fizic, acestea pot fi suprapuse și intercalate, pentru a crea efecte optice fermecătoare. Procesul tehnologic permite, totodată, și imitarea picturii realizate în alte tehnici precum cea a uleiului sau acuarelei. Datorită faptului că pastelurile nu conțin ulei, tablourile nu se îngălbenesc și nici nu crapă (ca în cazul picturilor executate în ulei) deci, în timp, nu solicită mari necesități la restaurare și permit să fie percepute vizual în starea lor inițială.

Pictura în pastel, având efectul de prospețime și perfecțiune, este ușor de găsit în muzeele de renume din lume, inclusiv și în Republica Moldova, locații care atestă viabilitatea și longevitatea capodoperelor executate în această tehnică. Vechimea tehnicii pastelului vine, ca și pictura murală, din picturile rupestre, mărturie vie a folosirii pigmentilor uscați pentru trasarea de linii sau desene, care erau executate cu pulberi de cărbune natural direct pe perii peșterilor. Se crede că primul pastel, realizat în această tehnică, a fost un portret de Jean Fouquet în 1465 (*Imaginea 4*), pe când Leonardo da Vinci a utilizat tehnica pastelului pentru realizarea

portretului *Isabellei d'Este* (1499-1500) (**Imaginea 5**) și pentru chipurile apostolilor în *Cina cea de Taină* (1495) [2].

Imaginea 4. Jean Fouquet,
Portretul lui Guillaume Jouvenel, cca.
1460-1465

Sursa: <https://www.wikiart.org/en/jean-fouquet/portrait-of-guillaume-jouvenel> [accesat 23.01.2026]

Imaginea 5. Leonardo da Vinci, schiță preliminară
a *Isabellei D'Este*, realizată în tehnica pastelului

Sursa: Fotografie: Corriere della Sera
Tom Kington la Roma. [online]. Vin., 4 oct. 2013, ora
15:16 disponibil:
<https://www.theguardian.com/artanddesign/2013/oct/04/leonardo-da-vinci-lost-portrait-isabella-deste> [accesat 23.01.2026]

Cercetând tehnica picturii în pastel, putem menționa că pastelurile pot fi repartizate în trei categorii de bază – *gras* (moale), *dur* (cretat) și *ceros* [3]. Pastelurile *gras* și cel *dur* nu sunt altceva decât un pigment pur dispersat în cretă sau talc, folosind ca liant ulei neutru cu mică saturație, care este cel mai frecvent utilizat datorită capacităților ușoare de aplicare și care se găsesc într-un număr mare de nuanțe cromatice (peste 200 de culori). Pastelul *gras* de o bună calitate se imprima mai ușor pe suport și oferă echilibrul perfect între luminozitatea culorii și textura picturală. Fiind moale și cremos, permite crearea diverselor efecte vizuale și este perfect pentru realizarea lucrărilor, fie un peisaj, portret sau natură statică. Pastelul *dur* (cretat) este ideal pentru detalii de schiță și poate fi folosit cu încredere pentru un desen grafic bine conturat, deoarece se pot trasa linii fine și precise. Pastelurile cretate oferă o acoperire mai mare, iar intensitatea culorilor variază de la nuanțele blânde la cele vii [3; 4; 5]. Iar pastelul *cerat* – după cum îi spune și denumirea, are ca liant *ceara* [4], care necesită o tehnologie mai specială în execuție, deoarece culorile (în formă de batonașe) de *pastel* nu oferă posibilitatea amestecării fizice pentru obținerea unei alte nuanțe, precum alte culori tradiționale de pictură ca cele de acuarelă, ulei, temperă sau acrilice. Și, odată ce sunt aplicate pe suport, nu pot fi corectate sau omise/șterse cu radiera ca și în cazul celui *gras* sau *dur*, de aceea necesită să lucrezi cu precizie, prin așezarea pe formă a suprafeței pictate/desenate, a tușelor, liniilor și punctelor de diferite mărimi și dimensiuni pentru redarea imaginii dorite.

Pastelurile au mai multe moduri de întrebuințare. Poți să desenezi simplu și să combini culorile strat peste strat sau poți să întinzi culoarea cu degetul, obținând o suprafață difuză, după care poți interveni (după necesitate) cu hașurarea suprafeței pictate/desenate. Important în executarea tehnicii pastelului este suportul. Cel mai des utilizată este hârtia, cartonul sau hârtia abrazivă cu o anumită granulație, grosime și culoare. Mulți pictori de-a lungul timpului își preparau suportul individual, obținând astfel textura suprafeței și culoarea dorită pentru a obține efectul vizual scontat al picturii. Astăzi hârtia este produsă de mai multe firmele cunoscute și recomandate pentru pictura în acuarelă și în pastel precum: *Canson, Fabriano, Craft, Ingres* etc., cu suprafața poroasă, texturată în formă de modele aleatorii sau linii uniforme. Folosind hârtia pentru acuarela cu grosimea/densitatea de 350gr/mp sau 600gr/mp și un grund transparent, în amestec cu o culoare acrilică, a cărei nuanță este la libera alegere a artistului, se poate obține o suprafață aderentă perfectă pentru pastel. Se recomandă folosirea unor culori acrilice profesionale, cu un grad de rezistență la lumină [5]. Suportul de o bună calitate, cu o culoare bine aleasă, răbdarea de a așeza pe el mai multe straturi și o netezire atentă, sunt cruciale pentru a crea un desen sau pictură remarcabilă. Pastelul, ca tehnică a picturii de șevalet, întrunește la un loc austeritatea, stăpânirea, severitatea desenului cu resursele iradiante ale picturii, este considerat ca parte din categoria tehnicii de pictură „de graniță” dintre grafică și pictură [6].

Valorificând procedee de lucru în tehnica pastelului, menționăm că cea mai la îndemână metodă este schițarea rapidă, prin juxtapunerea petelor și liniilor obținem amestecul optic al culorii în pictură, folosit fără intervenții ulterioare, căpătăm un desen expresiv și spontan (*Imaginea 6*). Iar trasarea pe lat, cu întreg batonul de pastel pe suprafețe mari, peste care se revine cu contururi și gradări picturale (fiind asemănătoare cu tehnica desenului în cărbune, sous, sanguină sau cretă) definește cel mai bine tehnica pastelului dar, cere experiență și îndemânare în execuție (*Imaginile 7-8*).

Imaginea 6. Ion Jabinski,
Pelargonium, pastel pe carton,
19x21 cm, 2021

Imaginea 7. Ion Jabinski,
Portret, fragment, pastel pe carton,
75x52 cm, 2025

Imaginea 8. Ion Jabinski,
A fost odată..., pastel pe carton,
102x72 cm, 2024

Sursa: poză Ion Jabinski, arhiva personală, 2021

Sursa: poză Ion Jabinski, arhiva personală, 2025

Sursa: poză Ion Jabinski, arhiva personală, 2024

Modulările culorilor se pot realiza cu estompa³⁹, prin ștersul cu degetul sau cu o pensulă aspră pentru a obține suprafețe bine definite. Este o tehnică simplă pe care o poți aplica pentru suprafețe mari, precum cerul sau apa. Dar, printr-o astfel de netezire, eventualele detalii se pierd. Dacă vrei să evidențiezi detaliile fine și subțiri, fie renunți la netezire, fie apelezi la un instrument de precizie. Cu ajutorul unei pensule artificiale poți crea contururi clare sau zone netezite uniform. Modul în care miști degetul sau pensula este esențial pentru rezultatul pe care îl obții. De exemplu, o mișcare circulară este ideală pentru coroana unor copaci îndepărtați. Dar pentru valurile de pe suprafața apei mișcarea trebuie să fie orizontală, întreruptă, iar pentru reflecția copacilor se adaugă hașura verticală. Pentru a reda părul (în cazul unui portret), mișcarea este întotdeauna în direcția de creștere, suviță cu suviță [5] (*Imaginea 7*). Dar, dacă vom folosi un suport, cu o eboșă⁴⁰ a picturii executată anterior în culori de apă (acuarelă, guașă sau tempera) ce reușește să se usuce, vom avea o metodă mixtă.

Partea slabă a acestei tehnici constă în fragilitatea lucrărilor, deoarece particulele de pigment de pe suport sunt libere, nefiind înconjurate de un liant, necesită să fie fixate. Se recomandă fixarea pastelului între etapele de lucru ce permite o aderență a intervențiilor ulterioare. Ultimele intervenții și accente picturale nu se recomandă a fi fixate, deoarece fixativul neutralizează pigmentul, pierzând din nuanță. Fixarea prin aplicarea unui vernis⁴¹ trebuie făcută în poziția orizontală prin pulverizare, emițând un jet uniform, la o distanță de aproximativ 40-60 cm, pentru a nu deteriora sau influența aspectul desenului. În procesul executării unei lucrări de lungă durată se recomandă fixarea până la cinci straturi ușoare de fixativ aerosol, care ajută la

³⁹ Estompă – mic sul de piele, de hârtie sau alt material moale, cu care se șterge conturul unui desen executat în creion, în cărbune sau în pastel, pentru a potrivi umbrele.

⁴⁰ Eboșă – primul stadiu în vederea realizării unei opere de artă plastică, indicând forma generală. A realiza în prima formă. Schiță, crochiu. Sursa: <http://dexonline.ro/definitie/eboșa>.

⁴¹ Vernis – lac. Soluție formată din rășini (naturale sau artificiale) și dintr-un solvent, care, aplicată pe anumite obiecte, formează la uscare un strat neted și lucios, cu rol ornamental sau protector. <https://dexonline.ro/definitie/vernis>.

stoparea procesului de așezare a pigmentului de pastel pe sticla lucrării înrămate și la sporirea rezistenței la lumina razelor solare. Dar trebuie de luat în considerație că prea mult fixativ va cauza o schimbare a nuanței pastelului, întrucât fixativul acționează asupra particulelor de pigment, le umezește, deci, le dizolvă, le spală, din care cauză ultimele intervenții și accente nu se recomandă a fi fixate [7]. Păstrarea picturii în pastel se recomandă cu *passe-partout* și înrămată doar sub sticlă sau un material mai nou – folie antireflex. Sticla e de dorit să nu fie în contact cu lucrarea, facilitând astfel circulația aerului și evitându-se condensarea, care duce la deteriorarea lucrării.

Pictura în acuarela: ca tehnică, are un loc esențial în practica creatoare a artistului plastic, fiind cea mai expresivă datorită trăsăturilor unice: fluiditate, transparență, felul în care apa, pigmentul și hârtia lucrează împreună. Este o tehnică pe care o admiri pe măsură ce o înțelegi. Fiind populară în întreaga lume, este folosită atât de începători, cât și de profesioniști, fiind atrași de accesibilitatea și posibilitatea de a improviza rapid. Studiul tehnicii picturii în acuarelă ajută la dezvoltarea calităților profesionale importante, precum capacitatea de gândire imaginativă și libertatea creativă, de exprimare cromatică perceptiv-vizuală a mediului înconjurător, care necesită disciplină și perseverență la realizarea lucrărilor, care te învață să observi, să ai răbdare și să lași culoarea să curgă natural. Farmecul acestei tehnici constă în tratarea suprafeței picturale obținând naturalețea tranzițiilor de la o nuanță a culorii la alta, cu o varietate nelimitată a nuanțelor subtile obținute prin tratarea pe suportul umed, fiind totodată și cea mai capricioasă și imprevizibilă [8 p. 222].

Studiind principiile tehnice ale picturii în acuarelă, este cazul să le menționăm pe cele de bază: *pe umed* și *pe uscat*. Tehnica picturii *umed* peste *umed* presupune ca suportul – hârtia (de o calitate bună cu gramaj ridicat și o densitate de la 350gr/mp până la 600gr/mp pentru a preveni ondularea) trebuie umezită în prealabil, iar culorile diluate se aplică cu pensula umedă, atâta timp cât suprafața se menține umedă. Prin migrația pigmentilor se obțin efecte de fundal cu degradeuri spontane, ideale pentru fundaluri sau cer (**Imaginea 9**). Alt principiu este aplicarea culorii diluate cu *pensula umedă* pe *suportul uscat*. Această metodă oferă forme clare, cu contururi bine delimitate și control precis asupra detaliilor. Pe când tehnica picturii *pe uscat* presupune ca pensula, cu foarte puțină culoare, aproape uscată, se fie aplicată pe suportul uscat. Este o metodă potrivită pentru a crea efecte a diferitor texturi, reflexe ale apei sau detalii fine, folosindu-se și de granulația hârtiei (**Imaginea 10**). Aplicarea *glasiurilor* sau *glazurarea* presupune suprapunerea mai multor straturi transparente de culoare, după ce stratul precedent este uscat complet. Acest principiu permite intensificarea culorilor și crearea profunzimii; *spălarea* sau *ridicarea culorii*

permite absorbirea culorii excesive de pe suport, pentru a corecta greșeli sau a crea accente de lumină, folosind o pensulă curată și umezită sau un șervețel uscat [6 p. 223].

Imaginea 9. Valeriu Jabinski, *Flori de câmp*, acuarelă pe hârtie, 55x75 cm, 2025

Sursa: poză Ion Jabinski, arhiva personală, 2025

Imaginea 10. Ion Jabinski, *Mănăstirea Fedeleșoi, Vâlcea*, acuarelă pe hârtie, 40x52 cm, 2025

Sursa: poză Ion Jabinski, arhiva personală, 2025

Imaginea 11. Eugen Macinic, *Plein-air, Transilvania*, 2025

Sursa: [9]

Datorită dezvoltării noilor tehnologii de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, acuarela primește un nou impuls grație apariției vopselelor în tuburi de metal și/sau în pastile uscate, care facilitează (ca și în cazul tehnicii picturii în ulei) ieșirea în plein-air, stimulând astfel dorința artiștilor de a se experimenta și a experimenta această tehnică. Specificul lucrărilor realizate în această tehnică sunt reflectate în severitatea construcțiilor compoziționale, armonia și echilibrul cromatic [6 pp. 223-226], fiind una dintre cele mai sincere și mai fine tehnici din artele vizuale, dar totodată și una dintre cele mai dificile (în deosebi, când este realizată în plein-air), nu iartă ezitățile, corecturile repetate sau lipsa de hotărâre. Totul se întâmplă dintr-o singură respirație „alla prima”, într-o manieră spontană, explozibilă, dar conștientă și bine calculată (**Imaginile 9-11**). Eugen Macinic, într-un interviu pentru blog-ul *Pictorshop*, vorbind despre provocările tehnice ale picturii în acuarelă menționează: „O lucrare reușită este cea realizată cu spontaneitate, cu inspirația momentului. Nu poți interveni de prea multe ori. Dacă nu știi când să te oprești, riști să strici ceea ce inițial era bun” [9]. Pentru el, acuarela nu înseamnă doar tehnică, dar și un fel de dialog cu intuiția: „O stare de prezență totală în care mâna urmează gândul, iar culoarea exprimă trăirea” [6 pp. 223-226], Această finețe a execuției face din acuarelă o artă a echilibrului: „Trebuie să ai curajul să lași lucrarea „să respire” și să știi că, uneori, mai puțin înseamnă mai mult” [Ibidem]. În mâinile unui artist experimentat acest echilibru se transformă într-o poezie vizuală, iar în cazul lui Eugen Macinic fiecare acuarelă devine o expresie rafinată a momentului trăit, deoarece: „Fiecare artist lucrează cu hârtia care i se potrivește. Unii preferă tehnica umedă, alții uscată..., dar cei care practică această tehnică trebuie să se exprime așa cum simt. Să găsească tehnica în care rezonază cel mai bine. Și, mai ales, să lucreze, să lucreze, să lucreze” [6 pp. 223-226],

Experimentând în permanență acuarela, cu siguranță vor apărea noi concepte, cu o formulă novatoare estetică originală și o varietate în exprimarea tehnologică, combinând tehnicile de la clasicism până la depline exprimări artistice. Acuarela, în opinia lui Ovidiu Iovanel, este fix ceea ce ar trebui să caute omul secolului nostru, iubitor de artă și obsedat de viteză, în același timp, mai ales dacă vrea să picteze în plein-air. În lumea modernă, singura tehnică de pictură care îți permite să realizezi rapid o pictură autentică și de mare efect este acuarela, care îți oferă posibilitatea ca într-un interval de câteva minute să treci la o altă etapă de lucru, obținând efectele speciale pe care le poți obține doar explorând-o [10].

Acuarela este o tehnică care necesită controlul apei. Prea multă apă poate duce la pierderea conturului, în timp ce prea puțină împiedică fuziunea culorilor. Unii artiști, prin experimente, au ajuns să combine apa și alcoolul în proporții de 50% la 50%, obținând astfel efecte mai interesante și mai difuze ale disipării, ideale pentru primul strat de fundal, care permit purcederea mai rapidă la etapa pictării fundalului, la detaliile finale, datorită evaporării alcoolului.

A picta în orice tehnică (ulei, acrilice, acuarelă etc.) presupune un studiu prealabil, cultivarea unor deprinderi și multă pasiune. Iar dacă te identifici cu această tehnică, apare ceva în interior ce nu poți explica în cuvinte și, odată ce te apuci să pictezi în acuarelă și îi prinzi gustul, nu prea mai dai înapoi. Acuarela te seduce, te domină și te capturează cu „farmecele” ei, provoacă limitele percepției și ale creativității [9]. De obicei, se pictează de la deschis la închis, iar albul din acuarelă este, albul hârtiei, nu o culoare aplicată (care se poate utiliza în cazul accentelor).

Impactul didactic și formarea profesională

Plein-air este un franțuzism care se referă doar la pictură, care, la rândul său, este realizată în aer liber nu tocmai în scopul unei reproduceri fidele a cadrului natural, ci mai degrabă pentru o confruntare între natură și creație, la rândul ei, și creația artistică, umană este ca o reinterpretare supusă celui mai puternic și mai orgolios dintre subiectivism, acela al pictorului însuși. A lucra în plein-air este, în primul rând, un prilej de reconfirmare a stăpânirii mijloacelor de lucru, a forței de a surprinde lumina în exprimarea sa secvențială, diferit în momente diferite ale zilei, pe durate foarte scurte de timp, dar care aduc o energie creativă aparte și sunt o sursă inepuizabilă de inspirație.

Un rol hotărâtor în realizarea picturii în plein-air revine cunoștințelor în domeniul perspectivei liniare și aeriene, modelării și modulării cromatice, tehnicii și tehnologiei mijloacelor plastice și materialelor specifice desenului și picturii. Reieșind din acest context, oportun este/devine organizarea și participarea la expoziții de artă și tabere de creație, dedicate explorării peisajului și expresivității artistice, realizate/efectuate la/în plein-air în diferite zone și

anotimpuri ale anului, care facilitează dezvoltarea competențelor creative tehnice ale picturii atât la nivel personal cât și la nivel didactic. Aceste contexte sunt esențiale pentru însușirea structurilor și modelelor fundamentale necesare creării unui tablou artistic autentic, realizat în mediul natural, dezvoltă gustul artistic, imaginația și competențele de analiză conștientă a formelor văzute, care sunt traduse/recreate în impresii vizuale (imagini artistice) prin formă plastică. La fel, subliniază importanța artistului plastic, a tabloului (creat), care îl reprezintă și este stigma sufletului lui în arta contemporană, pe când „funcția receptorului de artă, în viziunea lui Vlad Pâslaru, este determinată congenital și indică omul ca unica ființă aptă să creeze și să recepteze frumosul artistic” [11 p. 280], având misiunea de a decoda mesajul operei, a tabloului, prin descifrarea elementelor limbajului artistic, adică de a descoperi valoarea imanentă a acestora și de a adăuga operei de artă o valoare proprie, numită valoare „in actu” (datorită faptului că este creată în procesul receptării) sau valoarea adăugată, valoarea receptorului. Cercetătorul menționează: „Activitatea umană de producere a operelor de artă nu poate fi realizată de un singur subiect (individual sau colectiv), ca să se poată afirma că opera de artă există prin sine ca orice alt lucru al realității obiective, ci neapărat este realizată de doi subiecți (individuali sau colectivi): autorul și receptorul. Tablourile și peisajele create prin cuvinte, sunete, culori etc. nu pot exista ca fenomene artistice altfel decât fiind re-construite, re-create de percepția, imaginația și gândirea artistică a elevului/studentului receptor, deoarece opera de artă „nu conține” ceva, ca în cazul lucrurilor cunoscute științific, ci sugerează imagini, acțiuni, provoacă gânduri, idei, emoții estetice, stări sufletești etc.” [11 p. 280].

Fiind expuse în cadrul expozițiilor de artă, în locuri unde talentul și creativitatea se întâlnesc pentru a crea o experiență estetică unică, tablourile au reușit să ofere publicului o incursiune profundă în lumea lor artistică, aducând la viață o varietate de stiluri și teme prin diversitatea lor. Unii artiști se pot remarca prin sensibilitatea și profunzimea emoțională transmisă în picturile sale, folosind culorile în mod expresiv, care surprind stările sufletești și emoțiile subtile, creând compoziții pline de viață și sensibilitate printr-o varietate de perspective tehnice picturale și abordări artistice. Alții impresionează prin abilitatea de a captura frumusețea naturii în toată splendoarea ei în diverse stiluri precum cel impresionist sau abstract, evidențiază lumina și culoarea naturii, transmițând privitorului o senzație de pace și armonie într-o manieră unică, creând compoziții pline de dinamism și energie, care invită privitorul să se conecteze și să exploreze universul său artistic. Fiecare lucrare expusă reprezintă o poveste în sine, invitând privitorul să călătorească în lumi noi și să descopere frumusețea și semnificația din spatele lucrării.

Concluzii

Trăind într-un mediu dominant de tehnologiile avansate care conțin o mulțime de informație de diversă calitate, unde prevalează emoțiile în loc de analiză și gândire critică, lucrarea – opera de artă „ieșită” de sub penelul artistului plastic – trebuie să ne atragă, să ne cointereneze, să propună un mesaj bine gândit, chibzuit. Transformând peisajul într-un mediu al reflecției estetice și al interiorizării, practicarea picturii în aer liber favorizează o relație directă și autentică cu spațiul geografic și cultural.

Prin tehnica picturii în ulei, pastel sau acuarelă artiștii plastici începători cât și cei consacrați nu doar observă, ci se integrează într-un univers vizual pe care îl formează și îl definesc. Practicarea/exersarea permanentă în *plein-air* devine o experiență unică care ajută/învață artistul în formare să identifice valorile estetice, să le transpună într-un limbaj artistic personal, contribuind la continuitatea și resemnificarea tradiției vizuale. Prin această modalitate creatorul își descoperă propriul raport cu locul, cu timpul și cu tradiția vizuală a comunității din care face parte, favorizând dezvoltarea unei conștiințe vizuale locale, întrucât fiecare spațiu natural poartă în sine un specific autentic real, fiind transpus vizual (în operă de artă), contribuie la conștientizarea faptului că actul artistic este, în esență, o formă de cunoaștere identitară.

Referințe bibliografice

1. STOENICA, A. *Tehnici de pictură — cele mai utilizate în lume*. Disponibil: <https://www.adrianstoenica.ro/tehnici-de-pictura> [accesat 2018-03-10].
2. Colecție de pasteluri la Muséed’Orsay. *Cultura*. 10.09.2009. Disponibil: <https://www.rfi.ro/articol/stiri/cultura/colectie-pasteluri-musee-dorsay> [accesat 2018-03-22].
3. *Tehnica desenului în pastel*. Pictolandia. Blog. 12.02.2017. Disponibil: <https://pictolandia.blog.wordpress.com/2017/02/12/first-blog-post> [accesat 2018-01-24].
4. *Tehnica desenului în pastel*. Disponibil: <https://lightlove.eu/tehnica-desenului-pastel/> [accesat 2018-01-24].
5. DAVID, M. *Tehnica desenului în pastel*. 3 aprilie 2011. Arta plastică și decorativă – articole, sfaturi, sugestii. Blog. Disponibil: <http://archive.is/20120710154207/lucas-impex.blogspot.com/2011/04/tehnica-desenului-in-pastel.html> [accesat 2018-02-24].
6. BRIGALDA, E. *Tehnica și tehnologia pastelului în pictură și grafică: Suport de curs*. Chișinău, 2014. ISBN 978-9975-46-175-7.
7. MATEESCU, L. *Desen în pastel uscat pe carton texturat: Trucuri și sfaturi pentru desenul cu pastel uscat*. CoLoRIT. Blog. Disponibil: <https://www.colorit.ro/blog/trucuri-si-sfaturi-pentru-desenul-cu-pastel-uscat/> [accesat 2018-01-24].
8. DIACONU, G. Pictura în acuarelă din secolele XIX-XX. *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*. 2021, nr. 1 (38), pp. 221–226. ISSN 2345-1408. Disponibil: https://revista.amtap.md/wp-content/files_mf/162220481340.Diaconu_PicturainacuareladinsecoleleXIXXX.pdf [accesat 2026-01-21].
9. MĂCINIC, E. *Interviu Eugen Măcinic: Spontaneitate, culoare și sinceritate în acuarelă*. Interviu realizat de Cristina. Pictorshop.ro [blog]. 13.05.2025. Disponibil: <https://www.pictorshop.ro/blog/interviu-eugen-macinic-spontaneitate-culoare-si-sinceritate-in-acuarela/#ib-toc-anchor-1> [accesat 2026-01-21].
10. IOVĂNEL, O. *Acuarela... o didactică a libertății*. Interviu cu Ovidiu IOVĂNEL președintele Asociației Pictorilor Acuareliști din România. Interviu realizat de Viorica-Ela CARAMAN. *Limba română*. 2020, nr.2/3, pp. 316–320. ISSN 0235-911. Disponibil: <https://limbaromana.md>

/index.php?go=articole&n=3869. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/316-320_3.pdf [accesat 2026-01-21].

11. PÂSLARU, VI. *Epistemele educației moderne: reactualizate, reeditare*. Chișinău: Pontos, 2023. ISBN 978-99-75-72-708-3.